

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

HELYBEN:	VIDÉKEN:
Félévre . . . 6 kor. — III.	Félévre . . . 9 kor. — III.
Negyedévre . 3 kor. — III.	Negyedévre . 4 kor. 50 Ft.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató:

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL

Debrecen, Főter Lamprecht-palota, földszint az udvarban hátul.

Kapituláció után.

Gróf Khuen-Héderváry, ez idő szerint Magyarország miniszterelnöke, ma már Bécsben volt és a délelőtti folyamán jelentést tett a királynak az eredményekről, a melyeket eddig elért.

A kormánypárt úgy töredékeiben, mint összességében sem gördít már akadályokat a bán elé. Ebben a pártban megint grasszál az egység. A tisztelt urak hamar megértik egymást s a mikor hatalomról van szó, gyorsan lerakják a fegyvert.

Am a kapituláció után nem mult el minden gyanuja a magyar közvéleménynek. Van egy része a publikumnak, a mely azt hiszi, hogy a bán engedményei csak mézes madzagot jelentenek. A katonai körök Béccsel egyetemben egy kénytelen-kelletlen kapitulációt nem tudnak elfelejteni, még kevésbé megbocsátani. Így hát azt hiszik, hogy jobban mondva attól félnek, hogy a bán megszavaztatja a függőben levő javaslatokat: az indemnitást, a költségvetést, a civillista emelést, talán a kiegyezést is, azután megtartják az ujoncozást és csak akkor jön majd a hadd el hadd.

Ha minden rendben lesz; a törvényen kívüli állapot megszűnik, lesz törvényes költségvetés, akkor a Házat fel fogják oszlatni és következnek olyan választások, a melyeken az ellenzék kiirtása lesz a jelszó.

Ismételjük: ez a félelem maradt meg a közönség egy nagy részében. Igaz, hogy a bán kijelentette, hogy semmiféle erőszakos eszközökhöz nem nyul. Klotür behozatalára, házfelosztásra nem gondol.

Ámde azt tartják, hogy a mit a bán, mint leendő miniszterelnök még nem tehet, miután adott szava köti, azt majd, ha a rendes állapotok az országba visszatérnek, megteheti más. A bán majd, ha a „cselekvésre az idő elkövetkezik,” visszalép és megteszi más, a mit Bécs és a kamarilla kívánnak. S meglakoltatják Magyarországot azért, a

miért lealázta és kapitulációra kényszerítette Bécset.

Am a nemzet akkor is részen lesz!

A király megbizta

a bánt, a kabinetalakítással.

— Távirati tudósítások. —

Bécs, június 25.

Gróf Khuen-Héderváry horvát bán ma reggel Bécsbe érkezett és a Sacher-szállóban szállt meg. Már nyolc órakor reggel fogadta Bechtolsheim lovassági tábornokot és br. Fejérváry Géza honvédelmi minisztert, kik együttesen jelentkeztek nála.

Kilenc órakor a Burgba hajtattott, hol a király azonnal fogadta. A kihallgatás egy óráig tartott, mely idő alatt a bán budapesti kiküldetésének minden részletéről beszámolt. *Végül ő Felsege megbizta a bánt, hogy alakítsa meg az új magyar kormányt.*

A kihallgatás után a designált magyar miniszterelnök meglátogatta Széchenyi minisztert, Kállay közöspénzügyminisztert és Körber osztrák miniszterelnököt.

A 11 órára kitűzött általános kihallgatások után ő Felsege külön kihallgatáson újból fogadta gróf Khuen-Héderváryt és vele együtt báró Fejérváry Gézát. — A ezuttal előlegesen bejelentette mindazok neveit, a kiket a kabinetbe való belépésre felszólítani szándékozik.

A bán egy óránál tovább volt a kabinetirodában, a hol nyilván az új miniszterek kinevezési okmányát készítették elő. A bán ma délután 3 órakor Budapestre utazik és még a hét folyamán visszamegy Bécsbe a kinevezendő új miniszterekkel együtt, hogy őket a királynak be mutassa és velök együtt az esküt letegye.

Az új kabinet.

Még mindig az a hír kering, hogy a horvát bán megtarta a régi kabinetet, legfeljebb egyes változtatásokról beszélnek, nevezetesen a kereskedelemügyi tárca volna az, mely okvetlen gazdát

eserél. A mi értesülésünk szerint az utóbbi hír megfelel a valóságnak.

A bán tegnap délben meglátogatta Láng Lajost és kijelentette neki, hogy ő annyira szolidárisnak érzi magát Széll Kálmánnal, hogy semmi esetre sem volna hajlandó az új kabinetben tárcát vállalni. A bán ezt tudomásul vette. Konstatálnunk kell azt a tény, hogy a bán formálisan még senkinek sem ajánlott fel tárcát, de elvben jelezte, hogy nem szándéka a régi kabinetet úgy megtartani, a hogy van, hanem inkább olyan kabinetalakításra fog törekedni, mely az egész kormánypárt hű tükre.

A kereskedelmi tárca várományosa első sorban Hieronymi Károly; de esetleges jelölésével szemben nehézségek merültek fel. Az általános nézet ugyanis az, hogy a bán a tárcák betöltésénél figyelembe fogja venni a kormánypárt összes mértékadó elemeinek nézetét és csak olyan emberekkel fogja betölteni az egyes tárcákat, kikben valamennyien megnyugszanak. Ma pedig úgy áll a dolog, hogy Hieronymi a régi gárda jelöltje; a többiek haragszanak rá azért a beszédért, melyet az u. n. ó-liberálisok gyűlésén mondott. Különösen a volt nemzeti pártok azok, a kik nem szívesen látnak most már Hieronymi miniszterségét. Hieronymi tudja ezt és igyekszik megbékélni a haragosaival, a mi alighanem sikerülni is fog neki. Apponyival már meg is békült és úgy haljuk, hogy az illető látogatás során merült fel az a terv, hogy Hieronymi menjen be a kabinetbe, de nem kereskedelmi, hanem pénzügyminiszternek és Lukács László maradjon ki egészen a kabinetből.

Teljesen biztosnak csak Berzeviczy Albert kultuszminisztersége látszik; személyében az összes frakciók megnyugosznak és ő vállalja is a tárcát. A Józsefvárosban annyira biztosra veszik az ő követjük miniszterségét és már az új választásról tárgyalnak. Azt hiszik, hogy Berzeviczynek, a ki a kerületet már 14 év óta képviseli, nem lesz ellenjelöltje és hogy ez az időközijválasztás nem igen fogja zavarni a kerület nyugalmát. Legujabban merült fel gróf Festetich Tasziló miniszterjelöltsége; gróf Festetich Tasziló a kabinetben ezt az elemet képviselné, mely a trónörökshöz áll közelebb; neki jutna az ő Felsege személyi körüli tárcza. Gróf Festetich nagy ur és az Magyarországon még mindig a legjobb minősítés a miniszterségre.

Erős miniszterjelölt Nagy Ferenc egyetemi tanár és volt államtitkár; ő volna egyike azoknak, kik a kabinetben a volt nemzeti-pártot képviselnék; az ő érdekében akarnák Hieronymit a pénzügyminiszterségre átiktálni, hogy neki jusson a kereskedelmi tárca. A többségtöbbsége viszont azt hangoztatja, hogy erre a tárcára nem jogtanár, hanem gyakorlati ember kell és ha már Nagy Ferencnek muszáj miniszternek lenni, hát legyen igazságügyminiszter. Ezekon

A katonazenekar hangversenye a vasuti vendéglőben.

A katonazenekar holnap szombaton este, a vasuti vendéglőnek a város felőli szabad terraszán hangversenyt rendez. ■

Ételek és italok rendes árban számíttatnak.

kívül még csak gróf Széchenyi Imre nevet emlegetik a földművelési tereára, de biztosnak csak az biztos, hogy Fejérváry lesz megint a honvédelmi miniszter, a mi megadja az új kabinetnek is a győztes jelet, látkik legyenek is a többi miniszterek és bármint kompromisszum alapján foglalják el helyeiket.

Nemzeti engedmények.

Gróf Khuen-Héderváry élénken emlékeztet arra a mesebeli asztalkára, melyre az ember ráüt a varázsvesszővel és az asztalka rögtön talál mindent, a mi szemszajának kellemes. Teljes pozitívítással jelentik nekünk, hogy nemcsak a mostani katonajavaslatokat vonja vissza, hanem az ugynevezett, nemzeti óhajokat is teljesíteni fogja. Megígérni legalább megígérte; nem nyilvánosan, hanem bizalmasan gróf Apponyi Albertnek és Szentiványi Arpádnak.

A bán ugyanis felhozta, hogy Apponyiék támogatták Széll Kálmánt, tehát őt is támogathatják, mire azt a választ kapta, hogy a nemzetiek az utóbbi időben csak azért tartottak ki Széll Kálmán mellett, mert megígérte, hogy a végleges véderőjavaslatba figyelembe fogja venni azokat az óhajokat, melyeket Apponyi az ő ismert memorandumában kifejtett. A bán rögtön kijelentette, hogy ő Széllnek ezt az ígéretét egész terjedelmében magáévá teszi és most már ezen az alapon kéri a nemzetiek megbékkülését és közreműködését a kabinet megalakításában. A kívánt támogatást ezen az alapon kilátásba is helyezték és ha már most a kormányalakításnál is beváltja a nemzetiek reményeit, akkor ő is részesülni fog abban a támogatásban. Most már feszült várakozással vagyunk eltelve első hivatalos bemutató beszéde iránt: ha őszinte volt az, a mit Apponyinak ígért, akkor bemutatójában bent kell lennie a nemzeti követelmények teljesítésének ígérete.

A Ház elnöke.

A Ház elnökségére vonatkozólag nincsen semmiféle kombináció, m. p. abból az egyszerű okból, mert gróf Apponyi Albert minden valószínűség szerint megmarad házelnöknek. Apponyi elvi agályai a bán ígéretei folytán eloszlottak és miután valószínű, hogy a volt nemzetiek ambícióját kellő miniszterekkel és államtitkárságokkal is ki fogják elégíteni: szinte kétségtelen, hogy gróf Apponyi Albert megmarad házelnöknek, a mit az ellenzék szívesen lát, a kormánypart többsége kénytelen-kelletlen elfogad, a mint mostanában mindent elfogad, nehogy még egyszer kelljen kimutatni erejét, melyet gróf Tisza István visszautasításával annyira megfeszített, hogy szinte kimerítette és nem volt már képes megakadályozni, hogy Horvátországból importálnak vezért a nyakába.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház rendkívüli ülése.

Nagy az öröm. Az emberek csaknem nyakába borulnak egymásnak. Csupa ragyogó arc, csupa csillogó szem, csupa derű és öröm!

— Diadal! Győztünk! — Ez ragyog le a függetlenségi arcáról.

— Megvan a béke! — így kerül vissza a kormánypart valamennyi frakciója.

Sokan, nagyon sokan gyűlnek egybe a képviselők a Házban. A folyosón csak úgy nyüszölnek a honatyák. Apponyi Albert magas alakja, hol itt, hol ott libben köztük végig, hogy aztán eltűnjön az előki terem szőnyeges homályában. Oda követik azok, a kik tegnap Tallián alonkökkel tanácskoztak a mai ülés módjait, hogy próbálják meg, hátha most megegyezésre jutnak e rendkívüli ülés alakításai és módzatai dolgában.

Kíváncsian várta mindenki: el fog-e jönni a miniszterek közül valaki. Hirdeték erősen, hogy senki a kormány tagjai közül nem jelenik meg, mert Széll Kálmán nem tartja magát már jogosultnak a kormánynak a Házban való képviselőre.

Tíz óra után az utcán várakozó tömeg közt egyszerre mozgás futott végig. Széll Kálmán rohogott a Házba. A miniszterelnöki szobába vonult rögtön.

Itt említjük meg, hogy a budavári miniszterelnöki palotában ma reggel 9 órákor minisztertanács volt, mely alighanem összefüggött a mai ülés módzataival.

Különleges ülésről lévén szó, persze rogyásig megteltek a karzatok. Egy érzelmes ifjú honatya mélabusan fel is sóhajtott:

— Istenem! de sok szép asszony van a világon!

A folyosón való politizálástól így azután a karzat csakhamar bevonozta a képviselőket a terembe és így telt el az idő mindaddig, míg a pártközi konferencia véget nem ért. De az elnökség még akkor sem vonult be a terembe. Künn a folyosón zajongott, zugott még a csoportosulás és a csoportok közt egyszerre megjelent Széll Kálmán is, teljes hévvel belevegylve itt is, ott is a vitába.

Az ülés megnyitása.

Háromnegyed tizenegykor bevonul gróf Apponyi Albert. Egyszerre megtelnek a padsorok. Fekete ugyszólván a terem: annyian vannak.

Egyszerre megjelenik Széll Kálmán a teremben. Utána belépnek a terembe s bársonyszékeikbe letelepednek: Lukács László, Plósz Sándor, Wlassics Gyula, Darányi Ignác, Láng Lajos, Cseh Ervin. Tehát a király személye körüli miniszteren kívül egyedül báró Fejérváry nem jelent meg.

Gróf Apponyi Albert azután megnyitja az ülést s így szól:

— A mai ülés egybehívására az adott okot, hogy husznál több képviselő a házszabályok értelmében kérte az összehívását. Nyilatkozatukat felolvassuk.

Endrey Gyula jegyző felolvassa a nyilatkozatot.

Gróf Apponyi elnök: Átadom a szót Barabás Béla képviselő urnak.

Barabás Béla.

Barabás Béla: A súlyos politikai helyzetre való tekintettel huszan azért járultunk ide az elnökség elé, hogy az ülést négy napon belül hívja össze. Első kötelességünk az, hogy e lépésünket megokoljuk. Ezt megtettük nyilatkozatunkban, meg tesszük most újra s hatá-

rozson majd a Ház: szükséges volt-e egybehívni az ülést. Az készítette őket e lépésre, hogy a magyar király nem időzik köztünk a súlyos válság alatt, hanem távol tőlünk idegen tanácsadókkal tárgyalva intézi a magyar válságot. (Ugyvan! balról.) Ismerteti a függetlenségi-párt harcát a katonai javaslatok ellen. Azután így folytatja: Mi mellettünk állott a nemzeti akarat, mely feliratokban, népgyűlésekben zárszámadásokban nyilatkozott meg mellettünk, mind azt haragot, vonják vissza a javaslatokat.

Endrey Gyula: Le a katonai javaslatokkal.

Vázsonyi Vilmos: Hát a magyar vezényszó.

Rakovszky: Ugy van! Hol vannak a vívmányok.

Barabás Béla: Az alkotmányos kötelesség követeli, hogy mikor a magyar nemzet bajban, válságban van, akkor a király itt az országban intézze a nemzet sorsát. Ez nem történt meg. Ő felsége nem jött ide s nem vizsgálta meg személyesen, hogy a királyi akarat fedezi-e a nemzeti akaratot. Mert a királyi akaratnak korlátja a nemzeti akarat. A királynak respektálnia kell a nemzet nyelvét szokását. Másik súlyos aggodalmunk az, hogy ő Felsége nemcsak az osztrák miniszterelnököt, hanem más osztrák urakat is hallgatott meg a magyar válság dolgában. Rosszul esik tehát nekünk, hogy a magyar király alkotmányos kötelességét nem teljesíti...

Apponyi: Ezért a kifejezésért rendreutasítom.

Kiáltások balról: Ugy van! Az egész világ tanuskodik róla.

Barabás Béla: A válság csak az egyik fél hátrálásával volt elintézhető. Mi elértük azt, hogy a Felség által kijelölt miniszterelnök megígérte, hogy itt többé nem tárgyalatja a katonai javaslatokat. (Zaj.) A magam részéről még hozzá teszem, hogy ha idejönnek majd az új véderőjavaslatokkal kitarunk a mellett, hogy egy szál katonát sem adunk majd nemzeti engedmények nélkül. (Taps balról.)

Széll Kálmán.

Széll Kálmán: 10 nap előtt bejelentette, hogy utólszor szól a Házban a helyéről. Most ismét kell kérnie a Házat, engedjék meg neki a szólást. (Halljuk! Halljuk!) Legutóbb ara kérte a Házat, napolja el magát: mert felelős miniszterek nélkül nem tanácskozhatik a Ház. Ő most már nem parlamentáris miniszterelnök, csak az ügyek vezetésével van megbízva. Attól a naptól fogva, midőn lemondása elfogadtatott, politikai felelősége nincs. De mert kormánynak kell lenni és nincs a ki fedezze az elhangzottakat, kénytelen válaszolni. Döntetlen alapelv, hogy a király azt teheti miniszterelnöknek a kit legjobbnak lát, a kit óhajt.

Rákosi Viktor: Magyar embert első sorban.

Széll Kálmán: Hogy aztán a parlament acceptálja-e azt, ez megint más kérdés, mert a parlamentnek ez a joga meg van. Az a ki utána jön, majd meg fog felelni a vádakra. Neki azonban következő a véleménye: A királynak joga van azzal tanácskozni a kivel akar. (Nagy zaj a szélsőbalon.)

Kubik Béla: Ezért bukott meg, mert így gondolkodik. (Nagy zaj.)

Széll Kálmán: Várják be mig elmondom az egész mondatot. Joga van a királynak tanácskozni a kivel akar, magyar ügyek felett, de csak magyar emberekkel.

Pap Zoltán: Szép magyar emberek voltak azok.

Széll Kálmán: Ő felsége magyar emberekkel tanácskozott a válságról. Hogy a másik állam minisztereivel is tanácskozott, az a dolog természetével függ össze, mert a válság kibontakozására olyan ügyek is fordultak elő, mely mindkét államot egyformán érdekelte és a melyeket mindkét részről egyaránt kellett megvitatni. (Zajos ellemendások a szélsőbalon.) Eddigi kormányzása alatt nem tapasztalt egyebet, minthogy Ő felsége a királyi esküt nem tekinti formáságnak, hanem szívében lelkében él az, ezt bizonyítja az eddigi uralkodása és ez legszebb záloga a jövőnek. (Viharos helyeslés a jobboldalon.) Ez ellenkezőjéről ne engedjen egy magyar ember sem beférkőzni egy árnyalatot se szívében. Nálunk a király más, mint talán másutt. Nálunk a korona a nemzettel egybeforrt. A király alkotmányos érületében kételkedni bűn, azt tenni nem szabad. Kéri, tartsák meg ezt mindörökké szívében. (Hosszas helyeslés és taps a jobbközépen és a néppárton.)

Tisza István beszéde.

Tisza István gróf: Személyes kérdésben szól. Nincs szándékában résztvenni az eszmecsereben. Nem tartaná helyesnek, hogy a mai pillanatban, midőn a béke útján vagyunk, olyan kérdést vetne fel, a mely elmérgesíteni találna a felfogásokat. Barabás Béla az ő küldetését erőszak politikának nevezte, a mely idegen tanácsokra történt. Miután az ő megbízása nem járt eredménnyel. (Zaj a szélsőbalon. Elnök csengett.)

Kubik Béla: Hála Istennek,

Tisza István gróf: Politikai felelőséggel nem, de erkölcsi felelőséggel tartozik. Kijelenti, hogy utódját ő ajánlotta a koronának, tehát nem idegen tanácsosok. A maga igazolására kijelenti, hogy az az ut, a melyre lépett parlamentáris lett volna és erről meggyőződhetnek abból is, hogy mihelyt látta, hogy a többséget nem tudja megszerezni, megbízását vissza adta. Ezzel pedig, véleménye szerint csak kötelességet teljesített. Ő ajánlotta a koronának, hogy a békés kibontakozás útjára kell lépni. Lelkiismerete tehát nyugodt a történetek felett tanúsított magatartásért. (Zajos eljenzés a szabadelvűeknél.)

Polónyi Géza.

Polónyi Géza: Nagy figyelemmel kísérte Tisza felszólalását és konstatálja, hogy Tisza felszólalása arra irányult, hogy mentse magát az erőszak vádjától, Széll Kálmán mostani beszéde nem volt más, mint paragória. Arra semmi szükség nem volt minket illetőleg. A király uralkodásában meg kell nyilatkoznia a nemzeti akaratnak. A királynak mostani eljárását a nemzet megaláztatásának mondja. (Ugy van! a szélsőbalon.) A lapok közlései szerint Bécsben haditanács volt a király elnöklésével, a mely nemesak a katonai kérdésekben, de jövődő parlamentáriszmusunk dolgában is tanácskozott. Már pedig ez utóbbi kérdéshez idegen tanácsosoknak semmi közük. (Ugy van! a szélsőbalon.) Melyik az igaz lojalitás? Az-e, hogy szemet hunyunk a király hibái előtt, vagy fel-emeljük ilyen esetekben tiltakozó szavunkat és ügyeljünk arra, hogy a koronán esorba ne essék. Szerinte a kérdést ismét elő kell hozni akkor, midőn felelős kormányval állunk szemben és ha á-rozatot kell provokálnunk. (Ugy van! a szélsőbalon.) Ezután a helyzetre tért át. Mindenek előtt tisztázni kell azt, hogy a bán nem mint dezinált miniszterelnök informáltatta magát. Az az egységes

szabadelvűpárt, mely eddig a katonai javaslatokat feltétlenül szükségesnek tartotta, 47 óra alatt kapható lett és egyszerre csak azt mondja, hogy nem szükséges az. (Elnök helyeslés a balon és a szélsőbalon.) De nézzük vajjon a velünk szemben álló kabinet egységes, volt-e? (Zajos felkiáltások a szélsőbalról. Nem egységes!)

Nessi Pál: Hol van Fejérvár?

Endrey Gyula: Hol a macska?

Polónyi Géza: Kérde a volt miniszterelnököt, hogy miért kellett teljes nyolc hónapon keresztül a nemzetet áltatni azzal, hogy a katonai javaslatok a korona akarata, midőn most kiderül, hogy a korona el is tudja azt ejteni. (Nagy derűtség.) Hol van az az egységes párt, szabadelvűpárt. Hiszen a mint az események mutatják, magából a szabadelvűpártból egy zsaliciós miniszterium fog kialakulni. (Nagy tetszés.) Hiszen egyes tárczákért, mint pl. a kereskedelemnél valóságos versenyfutást rendeznek, hogy elnyerhessék. (Derűtség.) Meggyőződése az, hogy abból a szabadelvűpártból sohasem lesz többé egységes többség. (Ugy van! a szélsőbalon.) A párt határozottan győzelmének tekinti a kivivottakat. De sokan azt hangoztatták, mintha a párt leszerelt volna, a Barabás beszéde alatt a tumultusból ilyen és ehhez hasonló hangokat hallott. Ezt meg kell magyarázni, nehogy ilyen körülmények közt félreértések támadjanak. A néppártnak a felháborodása indokolatlan, hiszen ő nem is segített nekünk az obstrukcióban, nem is vett részt abban, nem a nemzeti követelményekért, de a két éves szolgálatért karkoskodott. (Ugy van! a szélsőbalon.) A függetlenségi-pártot semmi tekintetben nem érheti szemrehányás. — A párt csupán a békés kibontakozást akarta lehetővé tenni, miután a bán elfogadta az ő propeziócióját, de mindenféle tekintetben szabad keze van a pártnak. Helytelen és örűtség tehát az a feltevés, mintha a párt lemondott volna a nemzeti követelményekről, mintha megadná a kiegyezést stb. stb. Hallja meg az ország, hogy erről szó sem volt, nem lehet és ez nem más, mint koholmány, ráfogás. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) A párt nemzeti követeléseit ezután is, sőt még erősebben fog küzdeni és ettől nem fog tágitani.

Rakovszky István: Mosakodnak.

Polónyi Géza: Nincs szükségünk mosakodásra, nem vagyunk mi feketék. (Zajos derűtség a szélsőbalon. Ellemendások a néppárton.) A párt megmondta a bánnak, informálja ő felségét, hogy e megegyezés nem béke, hanem lehetségessé tétele a kibontakozásnak. (Ugy van! a szélsőbalon.) A párt várja a bán programját és kijelenti, hogy ha az nem lesz megfelelő, tradicionális küzdelmét nem fogja abba hagyni soha. (Viharos helyeslés a szélsőbalon.) Ugy hiszi, hogy a félreértéseket eléggé eloszlatta és ezek után minden gyanúsítást a legkategorikusabban visszautasít. (Hosszas helyeslés és eljenzés a szélsőban.)

Elnök: Az ülést 5 percre felfüggeszti.)

Egyház és iskola.

Polgári fiúiskolai beirások. A debreceni polgári fiúiskolába való előleges beiratásokat (előjegyzéseket) folyó hó 30. és július hó 1., 2. és 3-ik napján eszközözi az iskola igazgatósága, mind a négy napon át délelőtt 10 órától 12-ig és déntán 3-6-ig, az igazgatóság helyiségében. (Kereskedelmi Akadémia, iskolai-épület I. emelet.) A jövő iskolai év elején, folyó évi szeptember hóban, meg-

nyílik az iskola harmadik osztálya is. Az előleges beirás úgy az iskola volt növendékeire, mint az újakra nézve is szükséges, *nehogy a törvényes létszám betöltése esetén az előleges beiratkozás elhanyagolása miatt kimaradjon valaki.* Az előleges beiratásnál fizetendő: 5 korona, beiratási díj és egynegyed évi tandíj: 15 korona, összesen 20 (husz) korona. A kik azonban *jeles iskolai bizonyítványuk és igazolt szegénységük* alapján tandíjkedvezményért akarnak folyamodni, azok az előleges jelentkezésnél csak az 5 korona beirási díjat fizetik. Az iskola volt növendékei minden külön irat nélkül jelentkezhetnek, az említett díjak befizetése mellett; az újak azonban iskolai bizonyítványukat már most tartoznak előmutatni. — Erre vonatkozólag tájékoztatásul közöljük a következőket: A polgári fiúiskola *első osztályába* beléphet az oly fiú, ki életének legalább 9. évét betöltötte s ki az elemi iskola 4. osztályát sikeresen végezte, vagy félével feljebb vizsgálatot tesz. A *második osztályban*, ha koránál fogva beillik, bevehető: 1. a ki a polgári iskola I. osztályát sikeresen végezte vagy javító vizsgálatot tehet; 2. a ki az elemi iskola IV. osztályát sikeresen végezte és a magyar nyelvből, földrajzból, állattanból és mérésből félével feljebb vizsgálatot tesz; 3. a ki a gimnázium vagy mellékiskola I-ső osztályát sikeresen végezte s a földrajzból (esetleg állattanból is) különbözeti vizsgálatot tesz. Itt megjegyezzük, hogy a *latin és német nyelvből* kapott elégtelen osztályzat nem akadályozza a polgári iskola felsőbb osztályába lépést, ha a növendék különben a fentebbi követelményeknek megfelel. A *harmadik osztályba* léphet: 1. a ki a polgári iskola II-ik osztályát sikeresen végezte, vagy javító vizsgálatot tehet; 2. a ki az elemi iskola VI-ik osztályát sikeresen végezte és félével feljebb vizsgálatot tesz; 3. a ki a gimnázium vagy reáliskola II-ik osztályát kielégítő eredménnyel végezte és különbözeti vizsgálatot tesz (különösen az ábrázoló mérésből). A nyelvekre nézve itt is áll az a megjegyzés, a melyet a második osztálynál tettünk. Debrecenben, 1903. június hó 24-én. — Az igazgatóság.

A gazdasági ismétlőiskola ügye.

A városi tanács tegnap délelőtt tartott ülésén foglalkozott a gazdasági ismétlő, halasztást már nem tűrő ügyével. A tanács Oláh Károly elnöklésével Király Gyula, Acél Géza, Roncsik Lajos tagokból álló bizottságot küldött ki a végből, hogy a gazdasági egyesület által kiküldött bizottsággal nyolc nap alatt lépjen ériatkozásba s aztán tegyen pozitív előterjesztést az ismétlő iskola felállítására iránt.

Tizenhatmillió koronás nagy-kölcsön.

A tanács pénzügyi terve.

Debrecen, június 26.

A városi tanács tegnap délelőtt tartott ülésén Kovács József polgármester és Vecsey Imre főjegyző Debrecen háztartásának rendezése és a város jövődő fejlődése szempontjából rendkívüli fontos és nagy horderejű pénzügyi tervezetet terjesztettek elő. Tizenhatmillió ötszáz-ezer korona kölcsön felvételéről van szó, a melylyel egyrészt Debrecen háztartásának egyensulya rendezetnék, másfelől létre hozhatók volnának azok a nagy alkotások, a melyeket Debrecen kulturváros létére régen nélkülöz.

A polgármester és a főjegyző a kölcsön felvételének módjaitól terjedelmes előterjesztésükben nem tesznek említést. Mindössze azt hangsúlyozzák, hogy az a mai nemzedéket pótdóval nem terheli meg s minthogy a befektetést a későbbi nemzedék élvezi tulajdonképpen, a kölcsön amortizációs lenne — 60—65 év alatt törlesztendő le.

Az előirányzott szükségletek közül *legfontosabb a vízvezeték és csatornázás.* Erre a pénzügyi tervezet 2.700.000 koronát utal elő. És ennél a tételnél a polgármester és főjegyző azt proponálják, hogy ne 10, hanem 3 év alatt hozassék létre a csatornázás és vízvezeték.

A magunk részéről ma még nem vagyunk abban a helyzetben, hogy az új öriási kölcsön felől kiformált véleményünk mondhatunk. Ezt fenn tartjuk magunknak arra az időre, a mikor a tervezet a jog- és pénzügyi-bizottság retortáján már keresztül ment. Most csak hirt adunk arról, hogy a városi tanács 16 millió 500 ezer koronás kölcsön felvételére tett előterjesztést s a felveendő összeget a következőleg óhajtja felhasználni.

1. Az elemi iskolázatás rendezése. Ez a kérdés most van jóváhagyás végett a miniszternél. Erre a célra 739.100 koronát irányoz elő a tervezet.

2. Az általános csatornázás és vízvezeték kiépítésére 2.700.000 koronát, mely összeget a közgyűlés erre a célra már egyszer meg is szavazott.

3. Az ispotályilapos rendezésére 190.000 korona.

4. A gazdasági tanintézet céljaira szolgáló épület visszaváltása és a Palágra vezető vasút kiépítésére 130.000 korona.

5. Erdei vasút megvételére és a szükséges tovább kiépítésre 230.900 kor.

6. Az önkéntes iskola építésére 43.000 korona.

7. A katonai beszállásolás kérdésének megoldása végett tervbe vett Salétrom-laktanya átalakítására 60.000 korona.

8. A katonai csapatkórház felépítésére 160.000 korona.

9. A házipénztár kiegészítésére felvett függő kölcsön convertálására 320.000 kor.

10. A tornaegylettől megvett három fentmaradott kölcsön convertálására 34.345 korona 50 fillér.

11. A város kövezetének tervszerű kibővítésére 250.000 korona

12. A városháza kiépítésére, nagytérmenek kibővítésére, felszerelésére 300.000 korona.

13. Városi muzeum, kulturpalota építésére 100.000 korona.

14. Városi szegényház kibővítésére 40.000 korona.

15. A temetők rendezésére 220.000 korona.

16. A közkórház kibővítésére 240.000 korona.

17. A jéggyár kibővítésére 45.000 korona.

18. A város vagyonainak tüzbiztosítására 200.000 korona.

A szükségletek, vagyis az új alkotások főösszege 6.001.445 kor. 50 fillért tenne ki, de a tanács még javasolja azt is, hogy a gazdasági és ismétlő iskolára 100.000 korona, a vágóhid kibővítésére 100.000 korona és a bábaképző-intézet építésére 150.000 korona vételessék fel.

A tervezet második része a régi négy milliós kölcsön convertálására vonatkozik.

A jelentés szerint a mai kedvező pénzügyi viszonyok indokoltá teszik a város régebbi kölcsöneinek convertálását. E szerint a számítás a következő: 1. A kielégítésre váró szükségletek összege 6.001.445 kor. 50 fill. 2. Az osztrák-magyar bank kölcsöne 8.861.249 kor. 36 fill. 3. A méntelep felépítésére felvett kölcsönből fennáll: 121.705 kor. 30 fill. 4. A városi világítási vállalat folyó számla hitele 296.097 kor. 30 fill. 5. A házipénztár által kezelt alapokból kölcsönvett összegek együtt 968.330 korona 70 fill. Együtt: 16.248.828 kor. 16 fill. Árfolyam különbözet: Végösszeg: 16.500.000 kor.

SZÍNHÁZ.

A debreceni szintársulat máramarosszigeti működését most készíti elő Makó Lajos szinigazgató. A társulat a szigeti színházi-bizottság kívánságára már augusztus 1-én megkezdte működését. Makó Lajos igazgató a két hónapig tartó szezonra a lőcsői 85. gyalogezred zenekarát szerződtette.

A debreceni sziniévad, nem úgy mint a megelőző években már szeptember végén, hanem október elsején, esütörtökön veszi kezdetét. A bérletekre nézve szeptember tizedikétől huszonnegyedikéig intézkedhetik a bérletközönség.

UJDONSÁGOK.

Kettős betörés.

Kirabolt üzletek.

Debrecen, június 26.

Tegnapra virradó éjjel egyszerre két betörést követtek el a városban. A nyomnan megindított vizsgálat fényes eredménnyel végződött, mert a betörőt még a tegnapi nap folyamán elfogták és letartóztatták.

A vakmerő betörésről az alábbi részletes tudósításunkban számolunk be:

A Teleky- és Varga utca szegletén van Erdei Ferenc hentesmester üzlete, melyet egyik segédje, Erdélyi József önállóan kezel. Ezt az üzletet az éj folyamán ismeretlen tettes feltörte és kirabolta. Az üzlethelyiségbe álkules segélyével, melylyel az utcára nyíló boltajtót kinyitotta, hatolt be s a jégszekrényben elhelyezett kilencvenkét korona készpénzt és egy fehér kötényt elvitt. Az ajtót ismét rendesen bezárta s mint a ki jól végezte dolgát, nyugodtan tovább állt. Innen egyenesen a Hunyady-utca ment, hol a Gócey István fűszerüzletét szerenéseltette látogatásával.

Bármennyire ügyesen végezte is a maga dolgát, munkája még sem volt tökéletes s a rendőrség félrevezetésére tervszerűleg elkészített ravasz dolgok visszafelé sültek el.

Gócey üzletébe az udvar felől, mely magas épülettel és kőfallal van körülvéve, egy pincén keresztül hatolt be. Ennek a pincének két ajtója van: az egyik egy csapó-ajtó, mely az üzletbe nyílik, a másik alig két lépésnyire van a házmaster lakásától. A tettes ez utóbbi ajtót álkulesesal kinyitva a csapó-ajtón

keresztül az üzletbe ért. A pudli pénzes fiókját, mely nyitva volt kiürítette és mintegy száz koronával sietve távozott. *Sietségében ott felejtette azt a fehér kötényt, melyet Erdélyi Ferenc üzletéből elhozott.* A pince ajtót bezárva az udvaron keresztül a két és fél méter magas kőfalhoz ment, melyen át a szomszédház udvarára jutott.

A vakmerő betörésről vett értesítés után a rendőrség nyomban megtartotta a vizsgálatot. Már az a körülmény, hogy a tettes a házmaster szobájától alig két lépésnyire lévő ajtót nyitotta ki gyanusnak tünt fel. Alig hihető, hogy a zajtól a házmaster fel ne ébredt volna. A tolvaj további útját vizsgálva, az udvaron néhány elszórt pénzdarabot találtak, mely a kőfalhoz vezetett.

A kőfalon túl a szomszédos udvarban is találtak pénzt, az azonban már oly helyzetben, mely azt a gyanut ébresztette fel bennük, mintha a tettes csak áthajította volna. Ezt a gyanut még jobban megerősítette az a körülmény, hogy a kőfalon sem cipőhorzsolás, sem a tetőzetre rakódott por letörülve nem volt. Most már biztosra vélték, hogy a tettes nem távozott el a házból. Keresésére indultak. Vallatára vettek mindenkit, a ki csak némileg is gyanusnak látszott. Végül rákerült a sor Szabó Gábor házmasterre, a kinek rendkívül gyanus volt a viselkedése. Május óta lakik ott s szabad óráiban utcasepréssel foglalkozik, mely teendőjét éppen a Teleki-utcán, hol a másik betörés történt teljesíti. Zavaros feleletei, de különösen az a körülmény, hogy a pincébe vezető álkulesot lakásán megtalálták az ellene táplált gyanut megerősítette s nyomban letartóztatták.

Dacára az ellene eddig felmerült számtalan terhelő gyanu okoknak, állhatatosan megmarad tagadása mellett. A vizsgálatot ma tovább folytatják.

* **Az 1904. évi költségvetés.** Debrecen 1904 ik évi költségvetésének sok időt igénylő munkájához már hozzá kezdett a számvevői hivatal. Roncsik Lajos főszámvevő átiratban kereste meg az egyes ügyosztályok vezetőit, hogy hivatalaik szükségletéről lehető rövid idő alatt pontos kimutatást küldjenek a számvevői hivatalba. A jövő évi költségvetést az őszi hónapok elején már lefoglalják tárgyalni.

* **A házi ezred a király előtt.** A debreceni 39-ik gyalogezred legénysége, az idén tudvalevőleg a Radna-Lippa vidékén tartandó király-gyakorlaton vesz részt, melyen a királyon kívül a főhercegek nagy része is jelen lesz. A debreceni hadosztály vezetését Radna-Lippa környékén Ferenc Ferdinánd trónörökös veszi át. A nagyváradi 4-ik honvédezzred a debreceni 3-ik ezreddel együtt július 11-én Nagyvárad és Debrecen között ezred összpontosítási gyakorlatot tartanak s csak ennek befejezése után indulnak el a nagygyakorlatra.

* **A Csokonai-kör évi jelentése.** Az ólomlábban haladó s teljesen irányt tévesztett Csokonai-kör 1902 ik évi je-

lentése, a melyet dr. Tüdös János főtitkár állított össze, tegnap nyomtatásban is megjelent s a tagok is kézhez kapták. — A jelentésről már elmondottuk véleményünket, itt csak megjelenéséről adunk hírt.

* Polgárság és katonaság. A katonaság és a polgárság jó viszonya, a mely nincs meg, már régóta szállóige. Banketten mindig szívesen hangoztatják a nagyragu katonatisztek, hogy ápoljuk a katonaság és a polgárság között a jó viszonyt és semmi sem bizonyítja jobban a polgárság előzékenységét, mint az a lelkesedés és taps, a melylyel ezt a nyilatkozatot fogadják. De száz bankett és ezer nyilatkozat sem tudta megteremteni, mert nem teremthette meg ezt a jó viszonyt. Ha katonatiszt polgári társaságba jár, a hadsereg — bármilyen sűrűn és hangosan nyilatkoznak — is meg a generálisok, nem nézik jó szemmel, sőt a tisztek minősítő táblázatába, a mely mindenre kiterjeszti a figyelmét, mint hibát írták bele ezt a megjegyzést: szereti a polgári társaságot. És a kiról ezt a tiktó árulta el a minősítő táblázat, annak a karrierje derékon ketté törött. Ezentul talán másképen lesz. Pietrich közös hadügyminiszter, mint értesülünk, bizalmas parancsot küldött szét a hadtestparancsnokságokhoz, a melynek az a veleje, hogy a minősítő táblázatból ezentul teljesen el kell hagyni annak bejegyzését, vajjon a katonatiszt szereti-e a polgári társaságot vagy nem és hogy a katonatiszteket bátorítani és buzdítani kell-e arra, hogy keressék a polgári társaságot. Ez a parancs lényegesen hozzájárulhat a polgárság és a katonaság sokat emlegetett jó viszonyának megteremtéséhez és a mellett segíthet a katonai nevelés egyoldalúságának hiányait pótolni.

* A kassai Rákóci szoborbizottság köszönete. A Kassai Rákóci szoborbizottság elnöksége megleghangu köszönő levelet intézett a városi tanácshoz. A bizottság elnöke megköszöni a város 200 koronás adományát, a melyet a közgyűlés a kassai Rákóci-szoborra szavazott meg. A köszönő levelet a tanács tudomásul vette.

* Eskütétel. Dr. Kovacs Sándor a közkórház új orvososa tegnap délelőtt tette le a hivatalos esküt a városi tanács ülésén.

* Új iparossegédek. Junius hó folyamán a következő iparostanoncok nyertek szabaduló levelet: Szathmári András szobafestő, Szelek József eszmadia, Böszörményi Pál szappanos, Kiss Gábor kovács, Szabó Mihály géplakatos, Szilágyi Ferenc és Király János eszmadia, Szathmári András géplakatos, Bíró Elek szücs, Lendvai József lakatos, Nagy Lajos bádógos, Jeremiás Odön eszmadia, Nagy Gábor lakatos, Orosz Sándor eszmadia, Tóth Imre szappanos, Weisz Jenő lakatos, Miskolci Jenő reszelővágó, Sigér Eszter: nőiszabó, Sárkány Péter asztalos és Koliba András órás.

* Ács Kis Gábor. Egyik közelebbi számuakban megirtuk, hogy az esküdtbíróság halált okozott súlyos testi-sértésért felelőségre vont a Ács Kis Gábort, a ki utcai összeszólközásból kifolyólag halálra verte egyik pajtását. Az esküdtszék tegnap hozott ítéletet ez ügyben és a vádlottat két évi börtönre

ítélte. Az elítelt semmisségi panaszt jelentett be.

* Új doktor. Boross Lajost, a kit a debreceni közönség tartalmas cikkei után is jól ismer a kolozsvári egyetemen a jogtudományok doktorává avatták fel. Ugyanesak Kolozsváron még két debreceni ifjút avatták fel: dr. Osváth Ferencet és dr. Horog Pált.

* Esküvő. Györgyei Jenő budapesti földbirtokos tegnap délelőtt esküdt örök hűséget Falk Alice kisasszonynak a Deák Ferenc-utcai imaházban. A szertartáson nagy és díszes közönség volt jelen. Az új árhoz Krausz főrabbi intézett lendületes, magas szárnyalású beszédet, mely után a templomi énekhar adott elő egyházi dalokat. A polgári kötés is délelőtt volt. Az új pár már elutazott Debrecenből.

* Dalestély. Az „István“ gőzmalom-társulat munkásai önképző- és segélyző-köre július hó 4-ikén a „Margit“ fürdő vilányával világított dísztermében, saját segélyalapja javára Keller Sándor egyleti karnagy vezetése mellett, dalestélylyel egybekötött táncvigalmat rendez. Belépti-díj személyenkint 1 korona 20 fillér. Előre váltott jegy 1 korona. Kezdeté este pont 8 órakor. A dalestély műsora: 1. Turista induló. Sz. Nagy Józseftől. Eneki a dalárda. 2. Komoly szavaltat. Szavalja Rózsásy László. 3. Népdal egyveleg. Hódossy Bélától. Eneki a dalárda. 4. Vig szavaltat. Szavalja Gál Gyula. 5. Magyar dalok. Méder Mihálytól. Eneki a dalárda. 6. Rákóci-induló, zenekisérettel. Hubertől.

* Labdarugó mérkőzés. Vasárnap ismét labdarugó mérkőzés lesz a Sporttéren. Ezuttal a D. T. K. E. és az „Egyértérés“ csapatai állanak szemben egymással. A matchet ingyen és belépőjegy nélkül nézheti végig bárki.

* Adomány a siketnéma iskola javára. A városunkban éveken keresztül virágzott „Első magyar jótékony asztaltársaság“, mely nagyobb összegű pénzadományok évenkénti kiosztásával oly sok éhező szegény özvegynek és árvának szarította fel könnyeit, ezelőtt mintegy négy évvel feloszlott s az az alkalommal volt 130 korona pénztári készlet takarékpénztárba helyeztetvén, kamataival együtt 156 korona 12 fillér, az az egyszázötvenhat korona 12 fillérré növekedett. Ezen összeget az említett asztaltársaság volt ügybuzgó elnöke Vetéssy Béla és volt pénztárosa Dankó Béla a városunkban felállítandó siketnéma iskola javára adományozták; mely összeget illetékes helyre leendő eljuttatás céljából a mai napon kezeimhez vettem Debrecen, 1903. június 25-én Oláh Károly tanácsnok.

* Elüldözött gyermek. Egy 10—12 éves gyermek jelent meg tegnap délelőtt a rendőrségen, hol oltalomért esedezett édes atyjával szemben, a ki fejsszével akarta agyonverni. Szülei Tégláson laknak. Édes atya Csonka Mihály ácsmester, iszákossága miatt boldogtalan életet élt családjával, kinek minden tagját ütötte. Tegnap éjjel részegen jött haza. Feleségével e miatt összetűzött. A szóharéből verekedés lett. A beszámíthatatlan állapotban levő ember fejsszét ragadott és agyonveréssel fenyegetett mindenkit. Az egész család rémülten futott szét, ki merre látott. A 12 éves Andris gyerek az országuttra futott és azon haladt mindaddig, míg a fáradságtól összedőlve a debreceni Nagyerdő egy

árkába nem rogyott. Az éj többi részét itt töltötte. Reggel úgy jött be a városba és egyenesen s rendőrségre ment. A gyermek által emelt vádat jegyzőkönyvbe vették s a vizsgálatot megindítják. Csonka Andrist pedig a rendőrségen tartják.

* Az esküdték összeírásának vége van. Az 1004. évi esküdtképes egyének összeírását a tegnapi napon befejezték. Az összeírott lajstomot közszemlélére fogják állítani.

* Nagy kanyarójárvány Ohat-Telekházán. A polgármesteri hivatal tegnap távirati uton értesítették, hogy Ohat-Telekházán megdőbbentő arányban lépett fel a kanyarójárvány. A nyári menedékházat ugyan a polgármester intézkedésére már régebben bezárták, de ez a járvány terjedését nem gátolta meg. Kovács József, a járvány nagymérvű terjedéséről értesítette Sárváry Gyula tiszti főorvost, a ki még a mai nap folyamán megteszi a kellő óvintézkedést.

* Öngyilkosság a Nagyerdőn. Egy elkéseredett 16 éves asztalostanonc követett el tegnap öngyilkossági kísérletet a Nagyerdőn. Kiss Lajosnak hívják, özv. Janesó Lajosné Simonyi-úti asztalos-műhelyében dolgozott. Ma délelőtt kiment az erdőre és egy félreeső tisztáson klór-káli oldatot ivott, a melyet az asztalosok pácolásra szoktak felhasználni. Ott vergődött jó ideig a tisztáson, a míg a déli órákban reátalált Janesóné üzletvezetője. A boldogtalan öngyilkosjelöltet beszállították a közkórházba, a hol dr. Hutiray Ferenc kórházi orvos vette ápolás alá. A fiu állapota súlyos, de a gondos ápolás még visszaadhatja az életnek. Hogy miért akart megválni az élettől, azt ezideig nem lehetett megállapítani.

* Talált száz korona. Bezerédi Ilonka, egy mezőrendőr 14 éves kis lánya, a Rózsa-utcán pár nappal ezelőtt száz korona készpénzt talált. Igazolt tulajdonsa átveheti a pénzt az I. kerületi rendőrkapitányságnál.

* Hollandiai hazánkfának ajándéka. Karácsony Árpád Hollandiában élő hazánkfának szép ajándéka Amsterdám város 1554-ből való térképe, a melynek értéke 600 korona, a tegnapi postával megjött a polgármesteri hivatalhoz. Az érdekes ajándékot a városi muzeumban fogják elhelyezni.

* Tegnapi halottak. Tegnap az anyakönyvi hivatalhoz a következő halálozásokat jelentették be: Varjas Sándor r. k. 3 hónapos, Horváth Miklós ev. ref. 4 hónapos, Kovács Margit ev. ref. 7 hónapos, Borbély Sándor ev. ref. 68 éves, Cimer József r. k. 29 éves haragozó.

* Egy doboz linoleum 70 krajczár Tóth Kálmán fűszerüzletében.

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 25. A képviselőház ülésének végéről fővárosi tudósítónk az alábbiakat telegrafálja.

Szünet után Berzeviczy Albert a vita befejezését indítványozta, Csávolszky helyteleníti Barabás és Polónyi eljárását. A függetlenségi-párt nemesak a katonai javaslatok visszavonásért, de a régi sé-

relmek orvoslásáért is küzdött és ezt sokan ki is jelentették beszédjükben. Ha az urak nem állják a küzdelmet, szólott Csávolszky, lesznek mások, a kik állani fogják (Taps az Ugronpártban.)

Holló szerint Széll lemondása és az egész válság eselszövés volt.

Wittmann János: Itt csak egy eselszövő volt, Fejérváry.

Holló: Addig lehetetlen kormányozni, a míg nem számolnak a nemzeti követelményekkel.

Vázsonyi Vilmos: Ha a függetlenségi helytelenítik, hogy a király idegen államférfiakkal tárgyal, miért tárgyalnak ők a kamarilla küldöttjeivel.

Polónyi: Hát az ön pártvezére Eötvös, nem tárgyal a bánnal?

Olay: Különb ember az mint Polónyi! (Derűtség.)

Vázsonyi: Polónyi is kitűnő védője volt a bánnak bizonyos győri sajtóperben. (Zaj a baloldalon.) Vázsonyi helyteleníti, a küzdelem taktikájának abbahagyását.

Polónyi: A bán nem idegen főrend, Eötvös, Szederkényi is szóba álltak vele. Különb is a király küldöttje volt. A ki velém áll szóba, az nem beszél a királyljal sem. Ilyen nagy urak csak a demokraták lehetnek.

Eötvös felszólalása után Rakovszky támadja a függetlenségi-pártot. Szerinte csak a reszort miniszternek kellett volna elbukni és nem az egész kormánynak. Ezután az ülés véget ért.

Fejérváry visszavonul.

Budapest, június 25. A király ma déli tizenkét órától félketőig tartó külön kihallgatáson fogadta. A kihallgatás után Fejérváry a magyar miniszteriumba hajtatott. Rendkívül izgatott volt s egészen kipirulva felelt egy újságíró kérdézősködésére:

— Igaz, hogy kegyelmes uram visszavonul a miniszteri széktől, kérdezte az újságíró.

— Teljesen igaz, felelte Fejérváry. Epen most adtam be lemondásomat. A király az elhatározást fentartotta magának.

— Visszavonhatatlanul távozna excellenciád?

— Teljesen visszavonhatatlanul. Mindenesetre távozzom és semmiféle feltétel nem marasztal vissza. Ezzel tartozom önmagamnak.

Hír szerint ma délután a király elnöklésével Schönbrunnban fontos ügyben tanácskozás volt.

Thury Zoltánt elmentették.

Budapest, június 25. Az esküdtsték Thury Zoltánt a vád és annak következményei alól felmentette.

Az ó-szabadelvűek a bán ellen.

Budapest, június 25. Héderváry horvát bán és Fejérváry Géza báró ma este megérkeztek Bécsből. — A pályaudvarnál az ó-szabadelvűek közül igen sokan jelentek meg Heltay képviselő vezetésével. Fejérváryt tüntető

ovációkban részesítették, a bánra rá sem néztek. A tüntetés onnan eredt, mert megtudták, hogy Héderváry nemzetipártiakat akar bevenni kabinetjébe. Fejérváry és a bán külön-külön kocsikon hajtatnak el. Fejérváry különösen fel van háborodva a bán ellen, mert az ellenzékkel tárgyalásokat folytatott. Este a pártban Fejérváry kijelentette, hogy nemhogy tárcát nem vállal — de mandátumáról is lemond.

Budapest, június 25. A Kossuth-párt ma esti értekezletén megállapították a nemzethez intézendő kiáltvány szövegét. Ezután egy bizottság ült össze azt megbeszélve — s azt még az éj folyamán elkészítették.

Péter király esküje.

Zimony, június 25. Péter király ma délelőtt tette le az esküt a szerb alkotmányra. A szertartás a szkupstina nagytermében folyt le, a mely ez alkalomra pazarul volt feldiszitve. Előbb a metropolita a püspökeivel misézett, aztán Velimirovics megnyitotta az ülést, mire bevonult Péter király dörgő zsviozás között. Az asztalhoz lépett, megcsókolta a bibliát és a keresztet. A metropolita felolvasta az eskümintát, a melyet a király harsány hangon utána mondott s menydörgő zsviozás közt eltávozott. Eskü után a Branyica hegyre hajtatott, a hol a katonaság esküdött föl.

Szerelmi dráma egy fogadóban.

Karlsbad, június 25. Egy itteni előkelő szállodában Hoffmann Ágost lelőtte a kedvesét, Kuchlin kereskedelmi tanácsos leányát, azután agyonlőtte magát. Hoffmann stuttgarti dragonyos hadnagy volt. A szerelmi dráma oka az volt, hogy a szülők nem egyeztek bele a szerelmesek házasságába.

Draga királyné hugai.

Bécs, június 25. Petrovic-né, Draga királyné nővére testvéreivel és fiával Genfbe utazott. — Kénytelen volt értékes ékszereit eladni, hogy családja megélhetését biztosítsa.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Emberölés véletlenségből.

— Esküdtstéki tárgyalás. —

Debrecen, június 25.

Kabán, 1902. november havában történt az alábbi szerencsétlenség. Ifj. Csukás János és Csukás Ferenc, egy házban lakó gazdacemberek észrevették egy éjszaka, hogy kertjük alatt valaki dézsmálja a szénát. A két ember vasvillát, kapát ragadott és leszaladtak a kertbe,

hol átmenve egy kis ajtón, emberalakot láttak. A két ember ijesztés kedvéért odaütközött az ismeretlen felé, a ki azonnal összeesett. Azután vették észre, hogy a megütött egy asszony, Csukás Józsefné. Kiss Zsófia, a ki véletlenül járt lenni a kertben. Az ügy a debreceni törvényszék elé került.

Az esküdtstéki bíróság délelőtt tíz órakor így alakult meg:

A törvényszék elnöke: dr. Szeőke István. Szavazóbírák: Tatay Ferenc és Balogh Zsigmond. Közvádó: dr. Bálint Zsigmond; védők: dr. Nagy Sándor és dr. Varga Lajos ügyvédek. Szakértő: Isoó János dr. Jegyző: Tamássy László.

Rendes esküdtek: Erdei Ferenc, Elek András, Fehér Gábor, Montay Barna, Barna György, Balogh András, ifj. Harsányi István, Éva Péter, Ménes István, Faragó András, Bogdán Lajos, Luszti Mór.

Helyettes esküdt: Nagy Gábor.

A vádlottak mindegyike azzal védekezik, hogy fogalmuk sem volt az ismeretlen alak kilétéről és csak találmánra csapott feléje, hogy megijessék. A tanúk ezzel szemben azt állították, hogy mivel lámpa is volt náluk, a Csukás fiúknak feltétlenül föl kellett ismerniük áldozatukat.

A vád- és védőbeszédok a délután folyamán hangzottak el. Az elnöki kioktatás után az esküdtek hat óra után vonultak tanácskozó termükbe.

Letartóztatott pénzhamisítók.

— Saját tudósítónktól. —

Egerben két hamis pénzgyártót tartóztattak le a minap. Berec Lajos és Török János odaváló lakosok személyében. A két pénzesináló nem annyira a rendőrség buzdalmának, mint inkább a saját civakodásuknak köszönhetően, hogy most már nem folytathatják a mesterségét. Berec Lajos és Török János pár hónappal ezelőtt szövetkeztek a hamis pénzgyártásra.

Török adta a pénzt a gépek beszerzéséhez, Berec pedig készítette a hamis 20 koronás bankjegyeket, a melyek a beszerzett gépekkel künően sikerültek, ugyannyira, hogy eddig több mint 2000 darab hamisítványt hoztak forgalomba. A két társ eleinte hűségesen megosztott a hasznon, később azonban Berec becsapta üzlettársát s ezért Török úgy akart bosszút állani Berec ellen, hogy feljelentette a rendőrségnél, a hol úgy adta elő a dolgot, mintha ő csak véletlenül jutott volna a dolog tudomására. A Berecnél megtartott házkutatás alkalmával a gépeket nem találták ugyan meg, de előkerültek a gépek számlái és a szállítólevelei, továbbá 270 darab hamisítvány.

A vallatás során, a mikor Berec megtudta, hogy Török a feljelentő, elmondta, hogy ő Töröknek üzlettársa volt és hogy a gépek is Török kertjében vannak elrejtve, mert ezeket Török bosszúból, a mikor ő nem volt otthon elvitte tőle. E vallomás alapján Töröknek meg is találták a fényképező és nyomtató gépet, a melyeket Berlinből szállítottak, a hol Berec előbb a pénzhamisítást tanulmányozta. A két üzlettárs letartóztatott és a bűnjelekkal együtt átadták a törvényszéknek.

CSARNOK.

A tűzpróba.

(Regény.)

— Folytatás. —

A rendőr és segédje közben vették Reginaldot és elhagyták vele a házat.

Gondolatokba merülve csak alig szólott egy kettőt porkolábjaihoz s a két

mértföldnyi távolság alatt lefolyt időközött észre sem vette csak akkor nézett szét, midőn Squire Perkius rendőrfőnök laka elé érkeztek.

A rendőrök kopogtattak a kapu mire egy mord öreg ember dugta ki a fejét s bosszusan kiáltott:

— No mit akarnak?

— Egy eset adta magát elő Squire, — kiáltott föl a rendőr.

— Jöjjenek pár óra múlva — szolt vissza a Squire.

— Squire! ez oly eset, mely nem tűr halasztást — gyilkossági eset.

— Gyilkossági eset! — ismétlé a Squire — no már az más azonnal lemegyek.

Mig a rendőrök és a fogoly a kapu előtt álltak, egy kocsi robogott elő, melyből Evelynné és fivére könnyedén pattantak le, a nélkül, hogy a kapu előtt ácsorgó csoportra ügyeltek volna. Reginald meg nem állhatta, hogy egy pillantást ne vessen Lejton Gáspárra, ki pokoli diadal kifejezésével mosolygott rá.

(Folyt. köv.)

A Jó zsefstadti kőkoporsó Rablánczon a hazáért.

— Irta: FARKAS EMŐD. —

(Folytatás.)

A mezők illata, a fák apró dalosainak éneke, a tükörtiszta égbolt ragyogása, a kétfelől lágyan hajladozó lombok halk zizegése megannyi drága frissítő szer volt az ő elválnyolt idegzetükre. A szívök felébredt, a lelkükből elszállott a rideg magányosság érzete, vérük fölegedett az unalom vágyából s gyorsabb pezsgésbe jött.

Estére azonban még egy nagy lelki szükségletükről kellett gondoskodniok és ez a hirtelen olvasás volt.

Csak hogy ujságot nem volt szabad járatniok, mert abban politika vagyion. De hát akkor, hogy politizálhatott volna a bus magyar, a ki tudvalevőleg politikus nemzet. Ha Mohácsnál nem ér minket az a csapás, hogy 300 török ágyu toroka elnyelte nemzeti függetlenségünket, akkor ma nem volna olyan elhízott hölgy a politika. Hanem, hogy a török, azután meg az osztrák fojtogatott, szüksége volt a nemzetnek a politikára, erre a szalamanderbőrre, a mely két tűz között sem engedte megégni a nemzet szellemét.

Mert nálunk a politika a nemzeti szellem dajkája s minden jó család tudja, hogy a dajka nyelven és szeszélyes, de mégis becéznünk kell, mert ő ápolja a mi gyermekeinket.

A várfoglyoknak meg kétszeresen szükségük van a politikára. Bor volt ez nekik, a mely elaltatta aggodalmaikat és felgyújtotta borus lelkükben a képzelődés gyertyáit, hogy ne lássák sötétnek azt, a mi igazán sötét. A hirlapok megszerzése azonban nagyon bajosan ment. Az osztrák várparancsnokság úgy okoskodott, hogy a mi egyenkint méreg, az együttvéve orvosság s a „Vasárnapi Ujságot”, a „Hölgyfutárt” és „Illustrirte Zeitung” felévi folyamát egybekötve beadták nekik, de egyes számokat a világért se.

Nekik azonban nem ujsággönyv, hanem napilap kellett. Ezt a céljukat pedig csak nagy pénzzel érthették el. De nem sajnálták. Kiválasztottak egy megvásárolható prófuzst, azt jól megkenték, ez aztán keresett a városban egy megbízható nőt, vagy férfit, a kinek a nevére megrendelték a hirlapokat.

Bécsben ilyenformán egy nagyon becsületes és teljesen megbízható közvetítőt is szereztek Jenei Károly marosvásárhelyi gyógyszerész személyében, a ki aztán kézhez kapta a pénzt, előfizetett az óhajtott lapra az illető jofestadti lakos nevében.

Ezentul, hogy ha levelet akartak küldeni az országba, hát ezt a kerülőutat használták, hogy a várparancsnokság el ne olvashassa.

A levelekre kapott válaszok szintén a Jenei kezén mentek keresztül s ő továbbította a jofestadti polgár vagy polgárnő címére.

A szolgálatukban álló zárnok aztán elment értük s a foglyok kezébe eszattatta a nélkül, hogy bárki felbontotta volna.

Mint hogy azonban Jofestadtban szintén nagyon sok kém és feladó lap-pangott, a prófuzs nem a lakásán kereste fel az illető polgárt, vagy hölgyet, hanem egy bizonyos, előre meghatározott időben vagy egy megjelölt beltban, vagy az utcán, vagy a sétatérén, vagy pedig a templomban találkoztak s így adták át egymásnak a postát.

A prófuzs a foglyok közül is csak egyes megbízottaknak kézbesítette négy szemközt a postát.

(Folyt. köv.)

Egy új hálószoba berendezés, egy kredenc és asztal féláron eladó.

Értekezhetni lehet
KATZHERMANN czégnél
Piacz-utca 43.

Üzlet átvétel.

Van sz renesém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy Széchenyi-utczán a ár 30 év óta fennálló Rósenfeld S. bádigos üzletét berendezéssel együtt megvásároltam s azt kor-sze üen ujjennan felszerelve saját nevem alatt tovább vezetem.

Készíték horgany

=== diszmű munkákat ===
rajzszerinti kivitelben, orvosi műsereket, és különleges tárgyakat.

Raktáron tartok fürdő-kádakat, vizkeringő kályhával és önfűtő fürdő-kádakat. Továbbá elvállalok épület munkákat, kloset és házi telefon berendezéseket 10 százalékkal olcsóbban mint bárhol.

Kérem a n. közönség szives pártfogását kiváló tisztelettel

Kövessy József,
Széchenyi-utca 1. szám.

Ujjennan készült kölcsönkádak kaphatók.

Kitünő minőségű
pirszén (kokszt)

fűtésre és mülhelyek számára, továbbá....

kátrány

épületfák, deszkate-tők, szőlőkarók bevonására .....

olcsó áron kapható

Debreczen sz. kir. város légszeszgyárában.

4836.

1903.

Pályázati hirdetmény.

A Hajduszoboszló rendezett tanácsu városnál rendszeresített adóügyi segédjegyzői állásra, mely évi 1000 korona javadalmazással van ellátva, pályázatot hirdetek.

Ezen állásra jegyzői oklevéllel bíró, vagy legalább a községi közigazgatási tanfolyamot elvégzett egyének pályázhatnak.

Felhivom azokat, kik az említett állást elnyerni óhatják, hogy képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket folyó évi július hó 15-ik napjáig, Hajduszoboszló város polgármesterénél nyujtsák be.

A választás folyó évi július hó 19-ik napján d. e. 10 órakor tartandó városi képviselőtestületi közgyűlésen fog megejtetni s a megválasztandó egyén állását folyó évi július hó 24-ik napján elfoglalni köteles.

Debreczen, 1903 június 24.

Rásó Gyula,

kir. tanácsos, alispán,

Ritka alkalom!
Leszállított árak!

Finom francia batiszt

divatos új mintákban

27 és 32 kr.

Francia dolinek

divatos új mintákban

37 és 45 kr.

Jó mosó zefirek

15 és 19 kr.

Bosznay J. és Társa

divatáruházában,

Debreczen, Kossuth-utca 11.

Apró hirdetések.

Díja 10 szögig 40 fillér, minden további szó 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szó 4 fillér, 8 fillér.

Levélnél tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg beérkezett. Apró hirdetések előre fizetendők.

Levelezés.

Most vagy soha! Levele van a kiadóhivatalban.

„Fekete szemű” levele van.

Ajánlat.

Érdemes megnézni a Wailerstein Fülöp fia czég kirakatát a Piacz-utcán. A mi szepet uja az idei divat nyujt itt van felhalmazva. Női ruhaszövetek, kartonok, francia és belga mosó árak, napernyők övek stb. annyi van egy raká on, hogy a szem nem telik be a látásával. A mi az árakat illeti azok pedig oly hihetetlenül olcsók, hogy sokan kételkednek. Pedig csak tessék a nagyjóremű vevőközönségnek az üzletben kissé széjjel nézni (venni nem kell) semmiesetre sem fogja megbánni.

Roros Testvérek női-divat áruházában divatos Ruhakörmök. Sejmek. Sejrek. Divatos jó Batistok. Vászna. Szőnyegok. Jó olcsó függönyök. Ágyterítők. Piparecskék.

A legdivatosabb női blouzek, alsó szoknyák, cloth vagy zophirból Női és gyermek kötények igen nagy választékban és rendkívüli olcsón beszerezhetők. Marton Gyula üzletében a „Bika” mellett.

Vidéki szülők figyeimbe. Teljes ellátásra I-III. tanulót a jövő iskolai évre elfogad egy gyermektelen intelligens házaspár, a róm. kath. gymnasium közelében. Cim a kiadóhivatalban.

Darabos-utca 27. számú háznál 3 szoba, előszoba, pince, istálló 4 lóra, kocsiszin és kamara kiadó.

Érettséget tett realista ajánlkozok irodai teendőkre két havi szünetre Cim: Neumann és Weisz Hatvan-u. 5. Telefon 205.

Hegedű tanítást elfogad és kitünően tanit. Cim Komáromi hangszerkészítőnél.

Utcai butorozott szoba kiadó, Arany János-utca 15. sz.

Egy magános urhoz gondviselésre ajánlkozom, ugy a mint Ferenczy Lajos urnál voltam 14 évig, mint megbízottja. Debreczen, Miklós-utca 1. sz. Botos Antal.

Ideci esurgatott akáczméz kapható kilója 60 krajczárért Deutsch Lajos fűszerkereskedésében, főpostá mellett.

Kereslet.

Ujságelavusítók jelentkezhetnek a kiadóhivatalban.

Kerti szobrok megvételre kerestetnek. Cim a kiadóhivatalban.

Két jó családból való fiu tanulól felvétetik Lusztig és Bán fűszerüzletébe.

Utítárs kerestetik olaszországi utra. (Velence, Florenz, Róma, Nápoly.)

Egy gyakorlott varróleány felvétetik Piacz-utca 84. szám.

Eladás.

Képes folyóirat 24 füzet, egy évfolyam, olcsón eladó. Cim a kiadóba.

ALKALMAS VIZSGAI

jutalmak kaphatók

feltűnően olcsó áron, SERLI EDE UTÓDA

Gasparik Antal és Társa

műorás ékszerész és óragyárosnál Debreczenben Bika-szállóóával szemben Piacz-u. 6. sz.

Ugyanott 1-2 tiu tanulónak fölvétetik.

Mélyen leszállított árak.

Mi az OPTIMUS ?

A legjobb sokszorosító készülék, melyen minden nyomtatványt, iratot, levelet, rajzot, hangjegyet, tervrajzot stb. fekete szimben mindenki önállóan és költség nélkül sokszorosíthat.

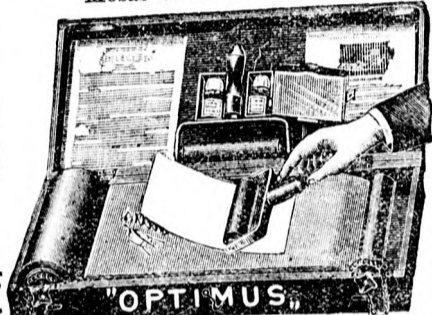
Kívánatra OPTIMUST

öt napi díjmentes használatra küldök, ha az meg nem felelés esetén portómentesen küldetik vissza. Ára teljes felszereléssel 28 korona.

MIHÁLY SÁMUEL

„Smith Premle” írógépek képviselete. — Irógép kellékek, u. m. Carbon papir, festék, szalag, Steneyl papir stb. minden rendszerű géphez raktáron.

Mosás és festék nélkül.

40-60 példány 10 percz alatt.

Debreczen, Főter 30. szám alatt Dréher sörcsarnokkal szemben. Papirkereskedés. Irodai különlegességek.

Irógép kellékek, u. m. Carbon papir, festék, szalag, Steneyl papir stb. minden rendszerű géphez raktáron.

Horváth András

szoba- és templomfestő Debreczen, Piacz-utca 21. sz. alatt (a Tisza palota átellenében.)

Elvállal mindenféle szobafestéseket, tapetirozásokat, templomok festését, ol-tárok és szószókek aranyozását a legművésziesebb kivitelben.

Kiadó üzlethelyiség.

Piacz-utca 28. szám alatt a Blatner Gyula üveg és porcelán üzlethelyisége folyó hó 15-től kiadó. Értekezhetni Nádudvari Lajos vászon- és kézműáru üzletében, ezen kiadó üzlethelyiség mellett.

A ROHITSI STYRIA-FORRÁS

a legjobb gyógyviz, gyomordaganatok és görcsök, agyvelőgyulladások, gyomor- és bélhurut, cukorbetegség, testkeményedés, mindennemű bőrbetegségek és izületi szenvedések ellen

Orvosilag ajánlva. Előnyös gyógykezelés.

Főraktár Magyarország részére Hoffmann Józsefnél Budapest, Báthory-u. 8. sz.

Egy pénzbeszedő és két utazói állás

van üresedésbe, csakis jó aquiráló képességgel és óvaddékkal rendelkezők ajánlatát vesszük figyelembe.....

Schweitzer Testvérek czég Debreczen.